

Omgevingsagenda: waarom, hoe en wat?

Waarom hebben we de omgevingsagenda nodig?

- Nederland heeft te maken met grote opgaven zoals energietransitie, klimaatadaptatie, circulaire economie, voedselvoorziening, biodiversiteit. Elk landsdeel heeft gebieden waar deze transitie op elkaar ingrijpen en die vragen om een integrale en interbestuurlijke aanpak.
- Gemeenten, waterschappen, provincies en Rijk willen de aanpak daarvan in samenhang bezien en daar waar nodig in samenhang uitvoeren. De Omgevingsagenda vormt de basis voor een meerjarig partnerschap tussen Rijk en regio en versterkt de uitvoeringskracht van de gezamenlijke overheden.
- Rijk en regio starten daarbij niet op 'nul'. We brengen de opgaven die voor Rijk en regio relevant zijn in de omgevingsagenda bijeen en leggen ze naast de lopende programma's en projecten. Dit geeft overzicht en maakt duidelijk wat er extra nodig is.
- De gemeentelijke, provinciale en de nationale omgevingsvisies bevatten concrete aangrijpingspunten. Veel gebiedsopgaven zijn geformuleerd. Er lopen al samenwerkingsprogramma's en projecten waar Rijk en Regio samenwerken.
- Het doel van de omgevingsagenda is om met elkaar scherp te krijgen waar het schuurt en welke interventies nodig zijn om dat op te lossen. Daarnaast ook kijken waar het schittert en door gezamenlijke inzet de effectiviteit van de uitvoering en de verhoging van de omgevingskwaliteit kan worden versterkt.

Hoe maken wij de omgevingsagenda?

- Elk landsdeel organiseert samen met het Rijk een proces om te komen tot een omgevingsagenda. Ieder proces vraagt een doorlooptijd van ongeveer twee jaar. Streven is om de eerste ronde omgevingsagenda's eind 2021 vast te stellen. Het gaat om een proces dat zich herhaalt.
- De Omgevingsagenda agendaert de opgaven waarvoor een gemeenschappelijke inzet van de overheden nodig is, biedt een basis voor het gesprek over mogelijke interventies en bereidt daar waar nodig samenwerkingsafspraken voor.

- Rijk en regio inventariseren en analyseren thema's en de relatie daartussen op basis van de bestaande visies. De opgave staat centraal en kan bestuurlijke of landsgrenzen overstijgen.
- Tijdens het proces werken de partners co-creatief samen. Dit doen ze doelmatig door te kijken waar het schuurt en schittert en in welke programma's en projecten daaraan wordt gewerkt. Zij:
  - houden vast en maken zichtbaar wat goed loopt,
  - verbinden door middel van ruimtelijke strategieën wat in samenhang moet worden gerealiseerd en
  - vernieuwen de samenwerking wanneer nieuwe kansen hiertoe aanleiding geven.
- Bij het opstellen van de omgevingsagenda betrekken de betrokken overheden partijen erbij, in een vroeg stadium. Dit kunnen maatschappelijke partijen, bedrijven, burgerinitiatieven of inwoners zijn die op de schaal van de gebiedsopgaven belang hebben. Deze partijen kunnen een belang hebben bij het maken van afspraken en/of samenwerkingspartners zijn bij de realisatie.
- Omdat de omgevingsagenda een nieuw instrument is, zien de overheden het opstellen van de agenda's als een lerend proces. Gedurende het hele proces delen de samenwerkende partijen actief kennis en leggen zij leerpunten vast.

Wat levert dat dan op?

- Het resultaat van het proces is:
  - een samenvattende analyse van de structuur en lange termijn ontwikkeling van het landsdeel;
  - inzicht in de gebiedsgerichte samenhang van de opgaven van het Rijk en de regio. En hoe en waar deze elkaar raken. De Omgevingsagenda is daarin selectief;
  - per gebiedsopgave:
    - de bestuurlijke afspraken die nodig zijn om de gebiedsopgaven te adresseren
    - de daarvoor relevante samenwerkingsprogramma's en -projecten
- Zo richten de Omgevingsagenda's zich bijvoorbeeld op de transitie van haven en industrieclusters, relatie tussen infrastructuur en wonen, verstedelijking en biobased bouwen, grensoverschrijdende ontwikkeling en samenwerking en een duurzame strategie voor het landelijk gebied.
- De Omgevingsagenda is een leidraad voor andere uitvoeringstrajecten (regiodeals, nationale programma's etc.) en geeft houvast aan afgestemde uitvoerings- en investeringsbeslissingen van overheden en duidelijkheid voor betrokken actoren over de ontwikkelingen in een gebied.
- De ervaringen tot dusver met het doorlopen van dit proces laten zien dat meerwaarde van de omgevingsagenda ook te vinden is in:
  - een veel sterker onderling vertrouwen
  - een verbeterde samenwerking
  - relevante nieuwe gebiedskennis die gedeeld is
  - doelmatige inzet van budgetten van de deelnemende partijen vanwege te bereiken synergie door het verbinden van programma's en projecten.
  - de realisatie van de gebiedsopgaven zelf. Daar is nu nog niet veel over te zeggen, maar de verwachtingen zijn positief.

